

NÉPNEVELŐ.

KATH. NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI LAP.

Megjelenik a szorgalmi időben

minden hó 1-én és 15-én.

Előfizetési ár:

Egy évre 2 frt

Félévre 1 frt

Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Komlóssy Ferencz.

Főmunkatárs: **Zelliger Vilmos.**

Az előfizetések, valamint a lap szellemi részét illető közlemények a „Népnevelő” szerkesztőségére címezve Budapestre (VI. Ersek-utca 2. szám) küldendők.

TARTALOM: 1889/90. Dr. Komlóssy Ferencztől. — A gyermekek játéka és zenei hajlamuk. Ginzery Nándortól. — Reklám a reklámnak. — Től. — Nagygyűlés. Falvitól. — Tárca: Egy kéz csók. Pásztortól. — Irodalom és művészet. — Vegyesek. — Hirdetések.

1889/90.

A tanügygyel foglalkozók és az iskolába járók csakhamar megértik, miért tettük fenti számot cikkünk élére. A mily jelentőséggel bír az egyházi év mindazokra, a kik lelkük üdvével komolyan foglalkoznak és a mily fontos szerepet játszik a polgári év az összes emberiségnél, ép oly jelentőségteljes a társadalomra a tanév kezdete. A hírlapirodalom méltán foglalkozik ilyen alkalommal a tanügyi dolgokkal, tanítót és tanítványt, szülőt és gyermeket egyaránt figyelmeztetve azon kötelességekre, melyeket a társadalom polgárainak jól felfogott érdeke tekintetében reájok rótt.

A tanulás és művelődés, az ismeretek gyűjtése és az erkölcsi érzetek képezik azon törekvéseket, melyeknek helyes alkalmazásától függ úgy az egyesek, mint a társadalom jóléte, boldogsága.

Minden tanév hoz valami újat, új tantervet, új tanítványokat, újabb határozatokat avagy rendeleteket, a néptanítókra pedig rendszeren újabb terheket, újabb gondokat.

A szünetekben rendszerint kisebb gondokkal kell küzdenie, nyáron át könnyebb a megélhetés, a föld ilyenkor hozza meg gyümölcsét és így a tanító a kire legtöbbszörre azon átok is nehezedik, hogy arczának verejtékével a földből kénytelen kenyerét keresnie, a szünetekben éli legboldogabb napjait, fáradozásainak szerény jutalmát, gyümölcsét.

Bennünket a beköszöntött tanév különösen e szempontból érdekel, s miután lapunkat első sorban a legnagyobb számmal a tanítók olvassák, nem irunk ez alkalommal a tanügyi politikáról cikkeket nem figyelmeztetjük a tanítókat feladatuk lelkiismeretes betöltésére, ezekről sokat hallottak már, mert ezekről irnak néha olyanok is, a kik a neveléstudományhoz vajmi keveset értenek; hanem egy pillantást vetünk a közel jövőbe, ha valjón sikerül-e felfedeznünk egy reménysugarat, melyből a tanítók anyagi jólétének szebb hajnalára lehessen következtetni?

A ki figyelemmel kísérte az utolsó évi parlamenti tárgyalások lefolyását, annak meg kellett győződnie arról, hogy a tanítók ügyei, érdekei ma nap nagyobb figyelemre érdemesítettek, valahány-

szor anyagi existenciájuk nyíltan szóba kerül. — Még csak évvel ezelőtt nem ilyen volt a parlament hangulata. 1884—1888. e sorok írója volt ugyyszólván az egyedüli, a ki a tanítók érdekei mellett sikra szállott s a ma már napi renden lévő nyugdíj kérdést, fizetésemelést, szolgálati pragmatikát, ötödéves pótlékot és a népoktatási törvény revízióját sürgette. Ma hála Istennek nem áll egyedül, az ellenzék már programmba is foglalta fenti pontokat és határozati javaslat alakjában nyújtotta be a törvényhozás elé. Igaz, hogy ez is csak kísérletezés maradt, hisz a kormány makaességán megtört, de nem sokára újra szóba kerül és Csáky miniszter ígérete alapján legalább a nyugdíjtörvény fog revideáltatni.

Véleményünk szerint ez még igen csekély flastrom arra a sebre, mely a kormány esökönysége és a publikum indolentiája, részvétlensége folytán oly nagyra nőtt.

Hogy valaki nyugdíjra képesített legyen legalább 30 esztendeig élnie kell, a megélhetésnél kellett volna eszerint megkezdeni az újítást, illetve javítást, a tanítói fizetésemelés alapján, és nem a nyugdíjnál, vagy a mi még helyesebb volna, mindkettőt elővenni és a tanítói fizetést emelve a nyugdíj rendezéséhez fogni, mert azokra a fiatal tanítókra vajmi sovány vigasztalás az, hogy majd 30—40 a tanítói pályán betöltött keserves év után kedvezőbb existenciára gondolhatnak.

Mi részünkről ily irányban fogunk működni az országgyűlésen és meg nem szünjük sürgetni a tanítói fizetés emelését 500—600 forint erejéig és pedig készpénzben, mert a mostani állapotokat, melyek szerint azt a kis gabonát, illetve ocsut csak napokig tartó utánjárással lehet beszélni a tanítóra nézve megalázónak tartjuk, a szántóföldek után befolyt haszon oly csekély, a gazdálkodás pedig oly hálátlan és terhes, hogy manap a jobban javadalmazott kántortanítói állomások sem mutathatnak föl 500—600 forint tiszta jövedelmet.

Azon pontokhoz, melyeket e tárgyra vonatkozólag a negyedik egyetemes tanítói gyűlés végrehajtó bizottsága a legutóbbi napokban hozott, jelen alkalommal hozzá nem szólunk, de azon

kérdést intézzük a róm. kath. tanítókhöz, valljon nem volna-e czélszerű önekik is sorakozniok és az ő érdekeiket egyöntetűen felszínre hozniok? Avagy nekik ninesenek semminemű speciális érdekeik?

A r. k. tanítók nagy zöme csakis a kolomp után indul? A zsidó tanítók jönnek látták, hogy Bpsten összejöjjenek, határozatokat hozzanak, a közvéleményt maguk felé tereljék, a katolikusok nem tehetnék meg ugyanezt?

A lefolyt gyűlés kimondta, hogy jövőben az egyetemes gyűlés alkalmával, „a többség véleménye egyuttal az ország tanügyi közvéleményének tekintendő.“ Valljon nem volna-e időszerű megragadni a kedvező alkalmat és megmutatni, hogy a kath. tanítók többsége van hivatva tanügyi közvéleményt csinálni az országban? Avagy az élelmes kisebbségnek kell lennie jövőben is hangadónak? Ugy akarnak járni mint az előbbi egyetemes gyűléseken, hogy a kath. érdekek teljesen ignoráltassanak?

A kath. tanítók érdekei sokban megegyeznek a többi tanítók, legyenek azok államiak avagy felekezeti, érdekeivel, de amazoknak különleges érdekeik vannak, melyeket megóvni, fentartani kell. A közös érdekekben dissonanciát előidézni nem akarunk, de azt sem engedhetjük, hogy a kath. tanítók hunyt szemmel kövessék azon néhány választottnak törekvéseit. Egyszer már nekünk is illik felszólalnunk, szavunkat nyíltan hangoztatnunk, különben csak írott malaszt marad a sok ígélet s ha törvényhozásilag is fog szabályoztatni a nyugdíj, fizet-

tésemelés, ötödéves pótlék, ezeknek gyümölesét elsősorban az állami tanítók fogják élvezni és csak másodsorban és jóval későbbben a felekezeti. Ha tehát azt akarjuk, hogy az 1889,90-ki tanév reánk katolikusokra nézve is áldásos legyen, hangoztassuk óhajainkat, törekvéseinket, hisz néma gyermeknek anyjasem érti szavát. Egy phalanxszá tömörülve mindent keresztülvihetünk!

Dr. Komlóssy Ferencz.

Reklám a reklámnak.

— A kisednevelési kiállítás. —

A kisednevelési kiállítás reklám akar lenni a kisednevelés ügye mellett; és ilyen fontos nemzeti ügy meg is érdemli, hogy üssék mellette a nagy dobót Reklámnak nagyon ügyesen van ez a kiállítás megszervezve, csak hogy nem a nevelés ügyét hirdeti az a csoport kép, könyv, gyermekjáték és sérvkötő, mely a régi Beleznay-kertben, a keresepi uton össze van halmozva, mint inkább egy-egy kereskedő czég áruit, melyeket nem akarunk itt megnevezni, nehogy ezzel még inkább hirdessük őket.

Tudom, hogy ezen és következő szavaimért hallanom kell majd a megbotránckozás keneteli sóhaj-tását: „ez káromkodik!“ már t. i. az, a ki a kisednevelési kiállításról a gyártott közvélemény-nyel ellenkezve, kedvezőtlenül mer nyilatkozni.

Pedig meg kell vallanom, hogy az egész kiállítás nem tette reám azt a benyomást, a melyt vártam. Lássuk azért, hogy mit vártam a kisednevelési kiállitástól, és mit láttam.

Vártam, hogy szem elé lesz állitva a kisedek testi és szellemi nevelése és gondozása a szülői

TÁRCA.

Egy kéz-csók.

A czimben már jelzem, hogy egyáltalán nines szándékom a költők birodalmába lépni s ábrándozni a csókról; melyet különböző korban, a fel-fogás, szokás, vagy legigazabban a szív kívánalmi szerint, különböző poéták megénekeltek s még különbözőbb emberek gyakoroltak.

Nem definiálok a kézcsókot sem, mert az írók priviligizált dolgaihoz nem szeretek nyulni; már pedig a Dóczik száma igen nagy! Mindazonáltal beszéllek „egy kéz-csók“ történetéről és pedig e lap hasábjain, hol a szokatlanság mellett, még az a vád is érhet — talán nem is igaztalanul — hogy a pedagógiához annyit értek, mint a hajdu a harangöntéshez. Mindegy!

A kéz-csók (egy kis magyarázat mégis szükséges) mindenkor szeretet, tisztelet vagy legtöbbször kényszerhelyzetben alkalmaztatik. Szeretetből, midőn egy kedves lánynak, „kedves“ feleségünknek, vagy édes anyánknak csókolunk kezét. Tiszteletből, de őszintén szólunk, csak akkor, ha az illető előtt, szívünk-lelkünk meggyőződése szerint történik az; vagyis: tudjuk, hogy szerencsések

lehetünk, ha az illetőnek kezét csókolhatunk és lelkünk oly örömtelt, midőn megtehetjük.

Legtöbbször jön azonban alkalmazásban a „kényszer“ kéz-csók. Társaságban, bemutatások alkalmával, vagy az anyós látogatásakor stb. Ez a legrosszabb, s mivel mindenki úgy is tudja és hallani sem szeret róla, azért erről nem szólok. Ép úgy nem a férfi kéz-csókról, de legfőképp nem a Széchenyik megszegyenítésére válló kézcsókról.

S mégis uraim, én kezét csókoltam egy rongyos, meggörbödött koldusnak, ki nem az én apám volt s büszke vagyok rá. Története ez:

Szünidőm kezdetén nyári utazásomat szülőföldemre tettem. Ha jól emlékszem, 10—11 éves lehettem, mikor kis falunkból — hol az elemi oktatást elvégeztem — Nagy-Enyedre a kollégiumba kerültem. Innen Kolozsvárra vittek a gondos szülők, míg tanulmányaimat sok éven át, szülőföldemtől távol, Selmeczen, később külföldön fejeztem be. Ma 30 éves vagyok. Vágytam látni a falut, hol első nevelésemet nyerem, a „mestert“, ki az á, b, c-re tanított, a helyeket, hol annyi boldog, gondtalan időt töltök a laptázó réteket, a magas szőlő-hegyeket, eltévedni való nagy erdőket stb., mind-megannyi édes emléket, mit feledni nem tudunk, hanem végöránkig mint „boldog idők“ kedves tanaira édesen emlékezünk.

házban. Kerestem — de hiába — egy czélszerűen berendezett gyermekszobát, vagy legalább szobaresztet, a minőben a gyermekek eljátszanak, foglalatoskodnak s a mely úgy volna berendezve, hogy míg abban a gyermek örömet találja, egyszersmind egészsége is biztosítva van. Ilyen lenne pl. egy szobácska puha szőnyeggel borítva, melyben kicsiny gyermekasztal és szék áll, továbbá kisebbeknél járó-szék (a minőkben a gyermeket járni tanítják), játékszerjeinek való hely, a szárazdajka ágya — mert az anya maga szoptassa gyermekét — és egyéb a gyermekszobába való dolgok. Mellesleg megjegyzem, hogy gyermekszoba alatt nem azt értem, hogy a gyermek mindig ott tartózkodjék s a családtól el legyen különítve, hanem hogy legyen olyan helye a lakásban, a hol másoktól nem háborítva és testalkatának megfelelő butorok közt élhesse kis világát — illő felügyelet mellett. Vártam, hogy ki legyen állítva — vagy viaszból formálva, vagy legalább képsorozatban — hogy hogyan tálalják a kis, kisebb és legkisebb gyermeket, hogy tanítják őket tényérről enni, evőszközöket használni, járni, beszélni, a tárgyakat megismerni és azok közt különbséget tenni. Vártam, hogy fokként összeállítva lássam a gyermekek ruházatát eseesemőkortól 5-6-10 éves korukig. Vártam czélszerű gyermekágyakat s a különböző gyermekbetegségeket alakokban feltüntetve, hogy azok jeleikről felismerhetők legyenek s melléjük vártam minden egyes betegségnek az orvosságát kiállítva. Ezeket vártam a gyermekek testi nevelését illetőleg a s z ü l ő i h á z b a n.

Vártam azután, hogy képekben vagy alakokban lássam a gyermekek szellemi nevelését kiállítva. Ide tartozott volna egy csoportozat, a mint a gyer-

mekeket imádkozni, hasznos képeskönyvet nézni stb. tanítják, a mint a gyermekek az utedán viseljék magukat, illemesen köszönve stb. Ezt vártam a kicsinyek házi szellemi nevelését illetőleg. A mi pedig az intézeti testi-szellemi nevelést illeti, vártam mindenekelőtt egy czélszerűen berendezett óvó tervrajzát és felszerelését, egy társas gyermekjáték csoportozatot, a tanítási és nevelési módszert képekben vagy ábrákban, pl. hogy hogyan tanítják a gyermekeket számolni, színes számokat mutatva nekik, melyekről a számok alakját is könnyebben megfigyeshetik s egyuttal a színeket ismerni tanulják stb.

Ilyen és hasonló czélszerűen rendezett csoportozatokat, vártam én a kisdédnevelési kiállítástól. És mit találtam?

Találtam három szoba gyermekjátékot, festve vésve, faragva, füzve, varrva — négy-öt czégnék a képeskönyveit hirdetve, színes és nem színes képekkel, fa, vas és aczelmetszetekkel — különböző vidékbeli gyermekalakokat, a mi inkább anthropologiai kiállításba való — sérvkötőket 30-40 éves „gyermekek“ számára és kicsinyeknek valókat, kifizamodott és kiegyenesített gyermekek fotografiáit — tejet, anyatejet, tehéntejet és liszttejet, meg pépet — piskotákat, czukorkákat, orvosi műtetéseket stb. — mind-mind össze-vissza, minden rend csoportosítás és czélszerűség nélkül összehalmozva. Az egész olyan benyomást kelt, mintha nem is a kisdédnevelés érdekében történnék, hanem egypár praktikus kereskedő kedvéért, a kik igen ügyesen vették fel a kisdédnevelési kiállítás címét reklámnak, mert tudták hogy humánus közönségünk ennek leghamarább felül.

Erdély észak-keleti részén magas hegyek közé van beékelve D. . . . falu. A falunak közepén papsajt, ökörfark-kóró, bodza és paréj közül kapaszkodik ki egy ház, melynek nádtetejéről a keresztfák mintegy összetett kézzel könyörögnek kifelé, mint valami út melletti nyomorék, ki elrongyolt foszlányaival már nem bír egészen betakarozni.

Sárfalain a mennyi meszet meghagyott a zivatar, alig elég arra, hogy megférjenek rajta az idétlen lovak és házak, melyeket a parlagon maradt lánge sz korommal irt föl, bő tárgyat hagyván a szemlélőnek kikeresni egy új Munkácsyt, ki most elég érdemetlenül libákat őriz a falu tulsó oldalán. A kapu táltott szájjal áll nyitva az utcára, csak töltelékül egy mezitlábos gyerek firkál valamit a félfára. A ház előtt fekszik egy borzas kutya, megtagadván minden ösztönét; mert a ki s bejárókat a világért sem ugatná meg; s nekünk arra az elmékedésre ad okot, vajjon szegény pára nines-e végtől-véig meggyőződve, hogy a mi a konyhán és kamrában megtorkosodni való van, illetőleg volt, azt ő már rég magához vette, — és az egykedvőség annyira kifejezve van kutyaábrázatján, hogy mindenki leolvashatja: a hol nines, ott ne keress!

Igazán, hová évenként nem megy a házba több 10 forintnál, hol tíz mérő konvenzióbuza és 10 mérő árpa azt a keserű választást hagyja, hogy

tíz mérő búzából süssünk egyszerre kenyeret, s ha aztán megettük, üssük egymást agyon; oda, mondom, ne menjen vendég, ha megemlítjük is, hogy még két hold földön néha terem valami, mert ezzel nem nagy vigasztalást mondánk, ha elképzeljük, hogy még a házó. ző kutya is eszik valamit.

Hol vagyunk tehat? kérdi az olvasó.

Kérem tisztelettel, én nem tehetek róla, hogy egy falusi iskola előtt állunk. De azt tudom, hogy a ki e képet meglátja, álomnak, vagy nagyon is furesa képzelő tehetségének állítja azt, ki azt meri állítani, hogy nálunk v a n n é p n e v e l é s !

Nem bocsátkozom a t. vezérezikíró urakkal vitába. Rájuk hagyom bizonyítani népnevelésünket, csak azt jegyzem meg, ha valaki kétségbe vonná elbeszélésemet, ám dobjon rám követ! Én összeszedem e köveket s emlékoszlopot állítatok belőle, annak az embernek, ki a fenti házból élembe jött s ki nem volt más, mint a: t a n í t ó !

Fején az ősz hajszaálak összekuszálódva; testén egy anno: ósapám-féle kabát, zöld, sárga foltokkal, mik a körülmények s a vagyoni állás pontos mérlege szerint, különböző ezérnával voltak felaggatva; lábszárain muzeumba bátran beillő nadrág, egyik szárával a magyar, a másikkal a német világra emlékeztetve; csizmái csak nevüket viselik, azaz

Kisdednevelési kiállításra valóban szükségünk van s ezen fontos ügy meg is érdemelne egy igazi czélszerű kiállítást, nem olyant, mint ez a mostani, mely talán sok jóakarattal van rendezve, azaz hogy rendetlenítve, de a czélnak meg nem felel, mert nem úgy kellett volna azt összeállítani, hogy: egybehalmozott mindent, a mi e szóval össze van kötve: „gyermek“, hanem rendezni és okosan csoportosítani és olyan tárgyakat állítani ki, melyek csakugyan oda tartoznak.

Megnyerő és rendre valló az egészben csakis Zahora szélaknai plébános kiállítása.

Ezen rendetlen összehalmozásnak s másfelől hiányosságának alighanem az elhamarkodás az oka. Pedig itt minálunk minden nagyon lassan szokott készülni.

Erre azonban rá is illik az a „gyors munkának“ féle mondas.

Végül újra kijelentem, hogy nem érdemlem meg az „ez káromkodik“ megbotránkozását, mert nem az a kisdednevelés igaz barátja, a ki mindent dicsér, a mi arra vonatkozik, hanem a ki azt akarja, hogy, a mi arra vonatkozik, az jó legyen.

I

A gyermekek játéka és zenei hajlamuk.

Nagyon sok függ a gyermeki játék megfigyelésétől, mert ez gyakran nemcsak a gyermek hajlamait árulja el, hanem a jövő titkát is feltünteti. Hisz a felnőtt is, míg szívében a gyermekből van valami, örömet találja a játékban. A nőt pedig szívének búbája, gyermetegeke különözteti meg a

pardon! a esizmadiák még bepörölnek érte, egy-szóval: emberi alak, rongyok között.

Az arczon 70 év barázdái mélyednek s szemei a lélekbuvárak legeklatásabb bizonyítékát mutatják: egy tiszta melancholikus alak, mihez bővebb magyarázatul még hozzáteszem a következő i g é k e t: Sokat szenvedtem, jót nem reméllek. Mit törődöm én az újabb neveléssel? Ez is sok, a mit teszek. Zajlik a világ, villámvonaton halad minden, sokat kell tudni, stb. Bánom is én! Adjatok kenyeret!

Beléptem a nyitott kapun, előttem állott az agg, nedves, tétovázó szeméit rám mereszté, lábai csak úgy reszkettek a gyengeségtől, s miután mindketten vagy két perezig néztük egymást, (Szóhoz nem juték, hiszen ez ember adá első oktatásomat, ez tanított meg írni, olvasni s keze alul 8, mondd nyolez méltóságos és kegyelmes ur került ki) közelebb lépve, alig hallhatóan könyörgé:

— Egy kis kenyeret, nagyon éhes vagyok!

Leborultam!

Megragadtam száraz kezét, csókoltam s könnyezve szoritám mellemre.

Mondanom sem kell, hogy az öregem úgy, a hogy segitettem. És higyjék el, uraim, még az örömon sem tudott már örvendeni. Nem nevezem meg a falut, hátha kutatás tárgyává teszik a „népnevelés“ vezérférfiai s még sok, nagyon sok ilyen helyre akadnak, anélkül, hogy Kolumbusok volnának.

Pásztor.

férfitől s teszi a család fényévé. Hogy mulat el a jó anya órákig a gyermekkel! Karján ringatja, ségtálgat vele, dalol neki s mily öröme van benne, ha a kis angyal rámereszi okos szeméit. Nem gyönyörű-e tavasz idején nézni, mint fejlődik a virág, mint képződik rügyből levél, levelek közt a bimbó? A gyermek fejlődését figyelemmel kísérni ezerszer nagyobb gyönyörűség, különösen mikor a kis lélek ébred. Eleinte nem lát, hanem csak néz, bámul és nincs fogalma semmiről, csakis a kebel, mely táplálja, veszi észre. Ez még ösztön, az éhség vonzza hozzá, hogy tapad meg angyaltiszta szeme a tápláló arczára; mint ismeri meg már messziről, azután félóránig el-elnezegeti ujjacs-káját — tele csodálkozásal, hogy az micsoda; aztán rájön, hogy ezekkel a piczi ujjacsakkal fogni is lehet, eleinte csak véletlenül akadnak valamibe s csukódnak össze, de később már magától is együvé szoritja azokat, akkor a gyermek már tud fogni.

E mellett a hangokra is kezd figyelni. Eleinte a legkisebb neszre megijed, majd megkülönbözteti az anya és apa szavát. Később egy-egy dal hallatára összecsapja kezecskéit, vagy elszenderül mellette, — hát még mikor egy-egy hangot próbál eltalálni s aztán elgagyogja százszor s lesz belőle az első szó: „mama“, „papa“, a mit ugyan ki nem veszünk gagyogásából — de azért elhittjük magunkkal, hogy az volt, — vagy mikor az elmenő apa után „tátá—tátá“ érthetetlen szavakat ejt ki, mily öröm fogja el akkor a szülőket!

Majd minden gyermekben van valami kiválóbb hajlam, egyikben jó, a másikban rossz és ha ez utóbbit ideje korán felfedezzük, még csirájában elfojthatjuk, a jó pedig kellő ápolást nyerhet. Ha ez megtörténik, akkor uralkodó hajlammá válik és kiváló emberré teszi tulajdonosát. Már Fáy András is írta: „Tapasztalás bizonyítja, miként némely gyermeknél a természet félreismérhetlenül tünteti fel azon hajlamot, kedvtelést és tehetséget, mely azt az élet valamelyik pályája, valamelyik tudomány, művészet, vagy mesterség felé vonzza. Kellő kifejtés és képzés mellett rendszeren csak kitünő jelesek várhatni az ilyesekből a maguk osztályai-ban. Ily nyilatkozó hajlamot elfojtani, vagy azzal nem gondolva más, gyakran majdnem ellenkező pályákra erőltetni a gyermeket s irányozni nevelését némi zsarnokság, sőt a polgári társaságnak némi meglópása. Az erőltetett pályájú gyermekből ritkán nem válik kontár s hajlandó vagyok hinni, miként az e részbeni fonák eljárás okozá, hogy a világban aligha több lángész, jeles és nagy nem megeyen veszendőbe, mint a mennyit felmutathat.“

A zsenge kisded kor pedig multhatatlanul a megfigyelés ideje, mert akkor az elmét semmi reá erőszakolt modor nem nyugözi meg, hanem tisztán mutatkozik a legkisebb indulat is és azért, mert akkor fejlődhetik a jó és szép igazi nagysággá, ha azt már zsenge csirájában felismerhetjük, ápoljuk és megóvjuk a fenyegető veszélyektől. Ez állítást b. emlékü b. Eötvös József következőleg bizonyítja: „Az éppen legbúsítóbb része életünknek,

hogy éltünk azon szakában, mely egész jövőnkre kiható, majdnem közönségesen a véletlennek, vagy mi még rosszabb, érzéketlen behatásnak engedtetünk által s hogy mielőtt magunkat valamire elhatároznók, egész jövőnk nevelésünk által többnyire már elhatározottak.

Egy rossz példa, vagy czéliránytalan bánás elég, hogy a legnemesebb hajlamot örökre elfojtsuk. Liszt Ferencz, Mozart, Beethoven Haydn, Mendelssohn, Wagner Richard, Schubert, Erkel, Ábrányi stb., kik épen eszembe jutottak, bizonyára nem lettek volna a világ s a haza tiszteletének tárgya, ha kiváló hajlamuk már zsenye korukban kellő táplálékban nem részesül. E hajlam felismerésében különösen a zene az, mely legtöbb ferdeségre ad alkalmat, mert a jóhiszemű szülőket gyakran elfogultakká teszi az a körülmény, hogy gyermekük valamely hallott dalt egy újjával eljátszani képes a zongorán, vagy egy-két dalt elénekelni tud.

Mégis a zenei oktatás, akár mutatkozik hajlam, akár nem, igen fontos, sőt szükséges, mert szívnemesítő, különösen a leányoknál. Előfordul azon eset is, hogy a szülők a hajlamot fel nem ismerik, vagy magára hagyják; ilyenkor, ha csakugyan van a gyermekben valamely pálya iránt tehetség, az lassan oda is szokott igyekezni, ez azonban nagyobb részben ritkaság. Hány híres férfiut lehetne felsorolni, kik az irodalom vagy a művészet terén erősekké váltak s ha kutatók az illetők gyermekkorát, ismernők szüleik gondolkozásmódját, rájárnának, hogy a felismert jó hajlam kellően ápolatott. Hogyha ez igaz a nemes hajlamokról, mennyivel igazabb a rosszakról. Mert a mi rosszat látunk a felnőtt emberben annak csirái mind meg voltak már a gyermekben. A nemes hajlamok ápolásával ellensúlyozzuk azokat, de csak akkor, ha kellő időben felismerjük; mert később, ha a rossz hajlamot szabadjára hagyjuk, már lehetetlen, mert kiváló jellem hamarabb fejlődik és akármit csinál is a szülői ház és az iskola, a lélek el van veszve. Tapasztalhatjuk, hogy egyesek, ha nincsenek pályájukkal megelégedve és nincs bennük elég erély, hogy más pályát válaszszanak, a legboldogtalanabb emberek. Azért a gyermek lelkét s az abban mutatkozó hajlamot már a legzsengebb korban figyelem tárgyául kell tenni. Ez a szép és legszentebb emberi kötelesség első sorban a szülőket illeti, kik a gyermek tanítójának tanácsával kell hogy megoldják e nehéz feladatot.

Ginzery Nándor.

Nagygyűlés.

A III. egyetemes tanító-gyűlés kebeléből kiküldött végrehajtó bizottság aug. 20-án tartotta Lankits Vendel elnöklete alatt képviseleti értekezletet, mely majdnem egyetemes jelleget nyert a megjelentek nagy szám által.

Az értekezlet reggeli 7 órakor kezdődött, az előtte lévő napon megállapított tárgysorozattal.

Elnök melegen üdvözlővén a megjelent nagyszámú tagokat és utalva arra, hogy a kormány es

a nagy közönség figyelemmel kíséri a tanácskozásokat, felkéri a tagokat, hogy feladatuknak a követelményekhez képest megfelelni igyekezzenek. — Ezután Somlyay József titkár tette meg jelentését. — Utána

Schmidt Boldizsár baranyaszabolcsi tanító adta elő „Az osztatlan népiskola tanterve és tanönyvei”-ről szóló javaslatát. Az osztatlan népiskola a hazai népiskoláknak négy-ötöd részét teszi, mely okon a nemzet zömének műveltségi állapota innen bírja alapját. Szükséges tehát ennek olyan szervezetet adni, mely a népnevelés helyes és egészséges fejlesztését előmozdithassa. Ezen czélra szolgál első sorban a tanterv, melyet a szorgalmi idő, tanerő, nemzetiség, életviszonyok tekintetbe vételével javasol megállapíttatni. Ezen javaslata elfogadtatott. — Az olvasókönyvekre vonatkozó második javaslatát az egyes tanító-egyesületekhez utasították megvitatás végett.

Ember János ungvári igazgatótanító a tanítói nyugdíj kérdés-re vonatkozólag nyújtott be javaslatot: 1. Szállíttassék le a „szolgálati idő” maximuma negyven évről harmincz évre. 2. Betöltött 30 évi szolgálat után a tanító nyugdíj-összegéül állapíttassék meg mindenkor az utolsó évben élvezett teljes fizetés, kivévén az oly eseteket, a melyekben a tanítói fizetés nem éri el a törvény által megállapított minimumot, mely esetekben 300 frt legyen a nyugdíj. 3. A szolgálati évek az idősebb tanítókra nézve is ne 1870-től, hanem minden egyes esetben a szolgálatba lépéstől számítassanak. 4. A végkielégítésre, részleges nyugdíjazásra, az özvegyek és árvák ellátására nézve érvényesíttessenek azon szabályok, melyek az 1885. évi XI. törvényczikkben az állami tanárok és szaktanítókra érvényben vannak. 5. A tanítók országos nyugdíj-intézete a jogosultak keresetre képtelen nyomorékaiknak, mint élethoszigan kiskorúaknak, 28 éven túl is nyújtson segélyt és gondoskodjék a szülőtlén árváknak árvaházakban történő neveléséről is. — A gyűlés, többek hozzászólása után a javaslatot elfogadta s abban állapodott meg, hogy a kormányhoz és országgyűléshez kérvényt fog betherjeszténi az iránt, hogy a javaslat s a még beérkezendő vélemények tekintetbe vételével módosíttassék a tanítói nyugdíjtörvény, melylyel kapcsolatban a tanítói fizetések rendezését is fogják kérelmezni.

Ezután dr. Verédy Károly f. v. tanfelügyelő indítványára, tekintettel a katolikusok és az egész haza ünnepeire, az ülés felfüggesztetett — fél órára. Ez idő alatt az „Eötvös-alap” osztóbizottsága tartotta meg ülését. (Az Eötvös-alap összes vagyona jelenleg 39,811 frt 89 krra rug). Tíz jutalmat, ill. segély kiosztását határozták el.

A nagygyűlést folytatván a IV-ik egyetemes tanító-gyűlés és a tanító-egyletek ország szövetségének ügye került tárgyalás alá, Györgyössy Rudolf (Arad) előadásában. Györgyössy javaslatának lényege a következő: Magyarország tanítói hívjanak össze időnkint egyetemes gyűléseket Budapesten vagy esetleg a vidéken. Ez egyetemes gyűlés csak vitakör jellegével bír. Vitatkozik, nézetet cserél, de nem ha-

tároz. A felvetett kérdéseknél a többség véleménye egyszersmind az ország tanügyi közvéleményének tekintendő. Az egyetemes gyűlés kebeléből választott végrehajtó-bizottság intézi a gyűjtések szervezését, vezetését s e végrehajtó-bizottság képviseli a szövetség eszméjét. A közgyűlés Györgyössy javaslatát elfogadta.

Nagy érdeklődést keltett a következő tárgy: az „Eötvös-alap“ kérdése, a melynek előadására Péterfy Sándor vállalkozott. Az „Eötvös-alap“-ot a kormány az egyetemes tanítógyűlés kebeléből kivette s az most ugyszólván gazdátlanul áll. Az előadó javasolja tehát, hogy a végrehajtó-bizottság kérje föl a közoktatásügyi minisztert, hogy az alapot újra boesássa vissza az egyetemes tanítógyűlés kebelébe. A javaslatot elfogadták.

A legközelebbi egyetemes tanítógyűlés idejének, helyének és tárgyának megállapítása tekintében elfogadták Szőke István javaslatát s e szerint a gyűlés 1890-ben augusztus végén lesz megtartva. A gyűlés helye Budapest.

A tárgvakra nézve a tantestületek véleménye fog meghallgattatni. A javaslatot elfogadták. Még néhány apróbb indítványt tárgyaltak, úgy mint: A mezőrendőrségről szóló törvényjavaslat módosítása, szakszerű tanfelügyelet, a tanítói állás biztosítása, a néptanítók anyagi helyzetének javítása, a „Magyarországi Néprajzi Társaság“ működésének a hazai tanítóság részéről való támogatása, utiköltés és napidíj kiszolgáltatása, szolgálati pragmatika, tanítói oklevél értéke, kézimunka a népiskolában. Ezek után az ülés véget ért.

A kath. tanítóegyesületek részéről is megjelent néhány képviselő, sőt javaslatot is terjesztettek az ülés elé. Helyesen! Mi nem dobunk követ reájuk. Meg lehetett jelenni ezen a gyűlésen anélkül, hogy a meggyőződést fel kellett volna adni. Mindnyájan tanítónk vagyunk, akármilyen jellegű iskolánál is működünk, s azért a közeledést indokoltnak és tanácsosnak tartjuk.

Lakits Vendel a végrehajtó bizottság elnöke meg lehet elégedve a sikerrel, de a megjelentek is meg lehetnek elégedve vele, mert jobb, tapintatosabb, higgadtabb elnököt alig találhattak volna.

Falvi.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Beküldettek: Dr. Kőrösy László Katholikus költők, irodalomtörténeti anthologia Esztergom. Buzárovits Gusztáv kiadása. A fényesen kiállított mű ára füzve 2 frt, diszes vászonkötésben 3 frt.

Pocstovnica Györfly János fővárosi tanítótól. Tót nyelvű számtan a népiskola I. és II. osztálya számára, ára 10 kr. Buzárovits G. kiadása Esztergomban. — Az olvasó és praktikus tankönyvet melegen ajánljuk a tót tannyelvű népiskolákba való behozatal végett. — Ugyszintén ajánljuk u. a. szerzőtől és u. a. kiadótól megjelent **Egészségtan és Eletmentési szabályok** ez. tankönyvet, a népiskolák felsőbb osztályai számára. ára 10 kr.

Vezérkönyv a magyar fogalmazás tanításához. Nép- és alsófoku ipariskolai tanítók számára.

Irta Böngérffy János, f. v. tanító. Jutalmazott pályamű. 194 lap. Ára 1 frt 40 kr. Kapható Grünbaum Armin könyvkereskedésében Budapest, muzeumkörút 15 — Jelen munka egészen új utra vezeti a tanítót. Szakítva az eddigi lélekölő tanítási eljárással, miszerint sokan nyelvtudományt nyújtottak növendékeiknek élő nyelv helyett, e munka gyakorlati alapon ismerteti meg a növendékekkel a nyelv sajátosságait. Ugy hisszük haszonnal alkalmazható, hogy a tanulók gondolataiknak szó és írásban való helyes kifejezését tökéletesen elsajátítsák. —y.

Humanismus az iskolai nevelésben. Irta Embert János igazgatótanító Ungvárt. Ára 50 kr. Érdekes tartalmu füzet, érdemes elolvasni.

Irodalmi értesítés. Van szerencsém a t. iskolai hatóságok és tanító urak becses tudomására juttatni, hogy a közkeveltségű és rendkívüli elterjedésnek örvendő Györfly-féle népiskolai képes tankönyvek sorozatát legújabbán Egészségtan- és Gazdaságtan-nal szaporítottam, melyek Györfly János f. v. tan. által összeállítva, a vall. és közokt. m. k. miniszteri, valamint a magas püspöki kar által megállapított tantervek szoros szem előtt tartásával készültek, s a szemléltetés előmozdítására szolgáló ábrákkal vannak illusztrálva. — Egy-egy tankönyv ára csak 10 kr. — A Györfly-féle népiskolai képes tankönyvek: Földrajzi könyvecske 23. módosított kiadás 10 kr. — Magyarország története 18. Világtörténelemmel bővített kiadás 10 kr. — Természettan 14 kiadás 10 kr. Természettan 4. kiadás 10 kr. — Alkotmánytan 2. kiadás 10 kr. — Számtan I. rész. Az I. II. oszt. tananyaga 10 kr. — Számtan II. rész. A III. IV. oszt. tananyaga 10 kr. — Számtan III. rész. Az V. VI. oszt. tananyaga 10 kr. — Egészségtan 10 kr. — Gazdaságtan 10 kr. — Az itt elősorolt tankönyvek közül az első négy német és tót nyelven is megjelent és kapható egyenkint 10 krajcárjával. — Az utóbbiak a magyar kiadáson kívül tót nyelven is megjelentek; legközelebb megjelennek tót nyelven az Egészségtan és Gazdaságtan is. — Figyelmeztetés! Közvetlenül a kiadócézéghez Esztergomba intézett megbízások oly előnyben részesülnek, hogy minden 10 példányra — szegényebb sorsu gyermekek részére — egy ingyen példány adatik. — A hol e tankönyvek még ismeretlenek, oda kívánatra mintapéldányokat készségesen küldünk. Buzárovits Gusztáv könyvkiadósága Esztergomban.

Hornyánszky Viktor akad. könyvkereskedő árjegyzéke, gazdag tankönyvirodalmi tartalommal.

Előfizetési felhívás. Virág Palkó czim alatt egy 15 ivnyi újabb ifjusági iratot bocsátok közre. Egy talált gyermek küzdelmét festem benne, míg saját erejéből felküzdi magát. — Előfizetést hirdetek, hogy olcsóbban jussanak hozzá azok, akik az ifjusági iratok e nemét alkalmasnak tartják gyermekeik jellemfejlesztésére. — A könyv ára előfizetők számára, füzött példány, 1 frt, kötött 1 frt 50 kr. Könyvárusi ára természetesen nagyobb lesz. Csinos kiállításról a kiadó Mai Henrik könyvkereskedő (Budapest, Muzeum-körút 29. sz.) gondoskodik, akihez az előfizetési pénz küldendő az évi november 10-dikéig. A kötet karácsonyi ajándéknak éppen idején érkezik meg. Azoknak, akit hat előfizetést gyűjtenek, tiszteletpéldánnyal szolgálunk. **G a a l M ó z e s.**

VEGYESEK.

Lapunk megjelenésének idejét a mai számmal megváltoztattuk, ezentul 1-én és 15-én fog megjelenni. Bátorkodunk ezt t. előfizetőink szives tudomására hozni. — Egyuttal az Ég bőséges áldását kívánjuk az új tanévi működéshez!

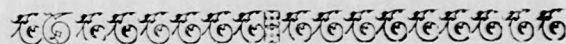
Katinszky Gyula, a „Népiskolai Tanügy” szerkesztője mondotta ez évben az egyházi beszédet Szent-István első apostoli király nemzeti nagy ünnepén. Ezen beszéd azért bir reánk nézve nevezetességgel, mert paedagógikus. A nevelés- és tanításról szól. A nevelésnél hatalmas érvekkel bizonyítja, hogy nevelés, ker. nevelés nélkül nincs ember. — A tanításról szóló részben pedig azon tételt, hogy vallás nélkül nincs ember. — Lehet, hogy e paed. tartalmu beszéd némelyeknek nem tetszett, mi azonban azt tartjuk, hogy ft. szerkesztőtársunk ennél jobb tételt nem választhatott. Szükséges volt egyszer ezt is felszínre hozni. Oszintén gratulálunk a szónoknak, hogy ezt oly meggyőzően és szépen megeselekedte!

A fővárosi tanügy egy kis reformon fog keresztül menni, amennyiben hat felügyelői igazgatói állást rendszeresítenek. Feladatuk lesz az iskolák látogatása s a tanítás sikerének ellenőrzése. Mindegyikre körülbelül 85 osztály esik. A bizottság kimondta, hogy ezek az igazgatói állások külön állomások legyenek s ne legyenek összekötve adminisztrációnális teendőkkel, és hogy a felügyelő igazgatók a népiskolai tanítás körül érdemeket szerzett fővárosi tanférfiak közül szemeltesse ki ezeket az állásokat a tanács ne nyilvánosan, hanem meghívás útján töltsse be. — Nagyon kívánsiák vagyunk arra, mennyit fog ez az intézkedés a tanügyön lendíteni? — Sok fog függni attól, vajjon a tanács igazi és hivatásuktól áthatott s csak a tanügyet szem előtt tartó tanférfiakkal fogja-e ezen állásokat betölteni vagy sem? Első esetben van remény arra, hogy ezen reformnak áldásos gyümölei lesznek. Ha azonban a megválasztottak csak egyéni hiúságuk kielégítését fogják látni új állásukban, akkor a természetesen bekövetkező torzalkodások, köztük és az igazgatók és iskolaszékek közt, a tanügyet előmozdítani bizonyára nem fogják. Reméljük a legjobbat!

Az orsz. magyar izr. tanító-egyesület aug. 21. és 22-én tartotta évi rendes gyűlését. A gyűlés, melyen nem vettünk részt, hallomás szerint botrányosan folyt le. A botrányra okot szolgáltatott dr. Kármán Mór, ki Hoffmann Mór értekezését bírálta a lehető legkeményebb, sőt sértő hangon, kiesínyléssel nyilatkozva annak munkájáról és többek között így szólva el magát: azok, akik itt a Herbart- és Ziller-féle rendszerről beszélnek és irnak, arra sem méltók, hogy azok saruit megoldják. Hiszen a jelenlevők egy negyed-része azt sem tudja, hogy ki az a Herbart és Ziller. Olyan zsvajr keletkezett erre, hogy a jelenlevő ker. tanítók siettek a gyűlésteremből távozni.

Pályázat. A „Szatmármegyei róm k. néptanító egyesület” tagjainak önművelése, valamint a munkássági hajlam ébresztése tekintetéből, a következő pályázati tétteleket tűzte ki: 1. A hazafiság érzelmének ápolása a népiskolában; 2. Az állampolgári jogok és köteleességek ismertetése a népiskola VI-ik osztályában; 3. A gyümölcsfa nemesítés fontosságának kiemelése mellett gyakorlati tanítás tartassék a gyümölcsfa nemesítésnek párosítási módjáról. Az első tétel kidolgozása legkevesebb négy, — a két utóbbi két írott iv terjedelmű legyen (rendes írópapir ívét mind a négy lapján beírva értvén.) Pályázati határidő 1890. évi február 1. Első tétel díja 30 frt, a 2-ik és 3-iké 10—10 frt. Az idegen kézzel írott pályaművek a szerző nevét rejtő jelíggel zárt levél kíséretében az említett határidőn belül, az egyesület elnökségéhez küldendők. Ezen pályakérdésekre csak ezen egyesület néptanítói — illetve tanítónó tagjai pályázhatnak. Szatmárt, 1889. július 3-án tartott nagyválasztmányi gyűlés határozatából. Tóth Sándor, elnök. Szilvásy László, h. jegyző

Pályázat. A Pozsonymegyében fekvő Nagybresztován községben, a r. kath. népiskolánál jövő tanévvel segéd-tanítói állomás szerveztetvén a pályázatot szeptember 8-ra tűzetik ki. A megválasztott segéd-tanító kap lakást az iskola épületében, élelmezest a kántortanítónál, tüzelő fát a községtől s évi fizetést 120 frtot. Kötelessége lesz a mindennapi iskolán kívül vasárnapi és ismétlő iskolában is oktatni s a kántori teendőkben segédkezni. A segéd-tanítónak a magyar és tót nyelven tökéletesen kell birnia. A nagybresztováni r. kath. iskolaszékre czimzett folyam-dványok vagy az iskolaszék Elnökéhez Nagybresztovánba, vagy a kerületi tanfelügyelő esperes urhoz Mátyásba szeptember hó 6-ig nyujtandók be. Nagybresztován, 1889. augusztus 15-én. Az iskolaszék.

THE GRESHAM életbiztosító-társ.
Londonban.

Ausztriai fiók: Bécs, Gizellastrasse 1., a társaság saját házában.

Magyarországi fiók: Budapest, Ferencz József-tér 5. és 6. szám, a társaság saját házában.

A társ. vagyona 1888. jun. 30. frk 102.849.222 47
Évi bevétel biztosítások és kamatból 1888. jun. 30. 19.161.290 73

Kifizetések biztosítási és járadéki szerződések és visszavásárlások stb. után a társaság fennállása óta (1848) több mint frk 205.158 040 —

A legutóbbi tizenkét hónapi üzleti idő alatt a társaságnál frk 50.971.150. — értékig nyujtattak be ajánlatok, mi által a társulat fennállása óta be-nyujtott ajánlatok összértéke 1.561.757.680. — értékre megy.

Tervezetek és minden közelebbi felvilágosítások az osztrák-magyar birodalom minden nagyobb városában az ügynök urak és a magyar és osztrák fiókok által adatnak.

LAMPEL ROBERT Wodianer F. és Fiai

császári és királyi udvari könyvkereskedés kiadásában

Budapest, VI. kerület, Andrásy-ut 21. sz. a.

megjelent és a nagyméltóságú magyar királyi vallás- és leoktatásügyi miniszterium által általánosan
- véglegesen - engedélyezett tankönyveknek

osztályok szerint rendezett jegyzéke:

		Az által. min. eng. száma.
I. osztály.		
<i>Faludi J.—Szép J.</i> Magyar ABC. és olvasókönyv, ára kötve	20 kr.	17358—1888.
<i>Faludi J.—Szép J.</i> Német ABC és olvasókönyv, ára kötve	32 kr.	17358 1888
II. osztály.		
<i>Magyar Nemzeti Olvasókönyv</i> , a II. osztály számára, ára kötve	34 kr.	17358—1888.
<i>Faludi J. Szép J.</i> Német ABC és Olvasókönyv, ára kötve	32 kr.	17358 - 1888.
<i>Belicza J.</i> Magyar nyelvtani kézikönyv I. füzet a II. osztály sz.	15 kr.	17358 - 1888.
<i>Faludi (Fuchs) J.</i> Számvetési gyakorlókönyv. II. füzet, a II-dik osztály számára, ára kötve	15 kr.	14539—1889.
III. osztály.		
<i>Magyar Nemzeti olvasókönyv</i> a III. oszt. számára, ára kötve	40 kr.	17358—1888.
<i>Faludi J. Szép J.</i> Német Olvasókönyv. II. kötet, ára kötve	40 kr.	17358—1888.
<i>Belicza J.</i> Magyar nyelvtani kézi önyv. II. füzet, a III. oszt. számára	20 kr.	17358 - 1888.
<i>Faludi (Fuchs) J.</i> Számvetési gyakorlókönyv. II. füzet a III. osztály számára, ára kötve	18 kr.	14539—1889.
<i>Hatsék Ignác</i> Magyarország megyei térképeiből 20 vagy	30 kr.	14596—1879.
<i>Hatsék Ignác</i> Magyarország térképe a legújabb megyei beosztás sz. rini. Minden megye külön színnel sz. nevezve, ára	20 kr.	17358 - 1888
<i>Dobóczy L.</i> Gazdasági és kertészeti füzetek I., az elemi fiúiskolák III. és IV. osztály számára	18 kr.	4068 - 1885.
<i>Dobóczy L.</i> Gazdasági és kertészeti füzetek III., az elemi leányiskolák III és IV. osztály számára.	18 kr.	4068 1885.
IV. osztály.		
<i>Magyar Nemzeti Olvasókönyv</i> , a IV. osztály számára ára kötve	46 kr.	17358—1888.
<i>Faludi J. Szép J.</i> Német Olvasókönyv, III. kötet, ára kötve	48 kr.	17358—1888.
<i>Belicza J.</i> Magyar nyelvtani kézikönyv. III. füzet, a IV. osztály számára	20 kr.	17358—1888.
<i>Faludi (Fuchs) J.</i> Számvetési gyakorlókönyv. III. füzet, a IV. osztály számára, ára kötve	20 kr.	17358—1888.
<i>Kuttner S.</i> Első oktatás a földrajzban, a népiskolák IV., V. és VI. osztálya számára. Teljesen átdolgozta <i>Suppan Vilmos</i> és <i>Laukó Gusztáv</i> , ára kötve	30 kr.	14539—1889.
<i>Schweicker H. J.</i> Geographie von Ungarn. (Német tannyelv. isk. sz.) ára kötve	40 kr.	17358—1888.
<i>Lange H.—Dr. Cherven Fl.</i> Elemi iskolai atlasz, 2-dik bővített kiadás 13. színezett lapon.	40 kr.	14539—1889
<i>Hatsék I.</i> Magyarország megyei térképei, úgy mint a III. osztályban.	14596—1879	
<i>Hatsék I.</i> Magyarország térképei, úgy mint a III. osztályban. ára	20 kr.	17358—1888.
<i>Dobóczy L.</i> Gazdasági és ke. tészeti füzetek, mint a III. osztályban, ára	18 kr.	4068—1885.
<i>Vajda Pál</i> Szépirási minták magyar és német nyelven egybefűzve	20 kr.	25924—1889.
V. osztály.		
<i>Magyar Nemzeti Olvasókönyv</i> , az V. osztály számára, ára kötve	62 kr.	17358 1888.
<i>Belicza J.</i> Magyar nyelvtani kézikönyv. IV. füzet. az V. és VI. osztály számára, ára	40 kr.	17358—1888.
<i>Spitser L.</i> Német nyelvgyakorló, ára	20 kr.	17358—1888.
<i>Langraf M.</i> Deutsche Sprachlehre I., ára kötve	36 kr.	17358 1888.
<i>Kuttner S.</i> Első oktatás a Magyarok történetében. Teljesen átdolgozták <i>Suppan V.</i> és <i>Laukó G.</i> , ára kötve	30 kr.	14539—1889.
<i>Mayer M.</i> Rö. id. Alkotmánytan, ára	16 kr.	17358 - 1888.
<i>Kuttner S.</i> Első oktatás a földrajzban. A népiskolák IV., V. és VI. oszt. sz. teljesen átdolgozták <i>Suppan V.</i> és <i>Laukó G.</i>	30 kr.	17358—1888.
<i>Kuttner S.</i> Erste ungr. Geschichte. Bearbeitet von <i>V. Suppan</i> . Német tannyelvű iskola számára, ára	30 kr.	19833—1889.
<i>Lange H.—Dr. Cherven Fl.</i> Elemi isk. atlasz II. kiadás, ára	40 kr.	14539—1889.
<i>Hatsék I.</i> Magyarország térképe mint a IV. osztályban.	20 kr.	17358 - 1888
<i>Kuttner S.</i> Kis Természettan. Teljesen átdolgozta <i>Suppan V.</i>	36 kr.	14539—1889.
<i>Kuttner S.</i> Első oktatás a Természetrajzban. Teljesen átdolgozták <i>Suppan V.</i> és <i>Kozocsa T.</i> , ára kötve	40 kr.	14539—1889.
<i>Vargyas E.</i> Természetrajz módszeres előadásban, ára kötve	20 kr.	17358—1888.
<i>Kakujay K.</i> Természetrajz ára	60 kr.	17358—1888.
<i>Kakujay K.</i> Naturgeschichte, ára	60 kr.	17358 1888.
<i>Dobóczy L.</i> Gazdasági és kertészeti füzetek II., az elemi fiúiskolák VI. és VI. osztálya számára.	4068 - 1885.	
<i>Dobóczy L.</i> Gazdasági és kertészeti füzetek IV., az elemi leányiskolák V. és VI. osztálya számára.	4068 - 1885.	
VI. osztály.		
<i>Magyar Nemzeti Olvasókönyv</i> , a VI. osztály számára	62 kr.	17358—1888.
Magyar nyelv, Német nyelv, Magyarok története, Alkotmánytan, Földrajz, Atlasz, Természettan, Természetrajz, Gazdaságtan és szépirási minták úgy mint az V. oszt.		

Megrendelések úgy a fent általánosan engedélyezett tankönyvekre, valamint bárkinél és bárhol megjelent könyvekre és zeneművekre a legpontosabban teljesítenek. Teljes könyvjegyzékek ingyen és bérmentve.

Az 1885. évi országos kiállításon kitünő munkáért és jó ízlésért a nagy kiállítási éremmel kitüntetve.

Gavora József

egyházi ruhák, szerek, társulati és templomi zászlók műintézete

Budapesten, váczi-utca 17. szám.

Ajánlja dusan felszerelt
egyházak és kápolnák

berendezéséhez szükséges tárgyait, a legjutányosabb áron a lehető legszebb kivitelben, ugy a római kath. mint a keleti ritus szerint.

Nevezetesen :

miseruhák, Ornatusok,

Régi ruhák ujtítását, valamint tüzaranyozást és ezüstölést elvállalja és olesón készíti el. Arany-, ezüst- és selyem-himzések és himzett egyházi ruhák nagy választékban.

Pon' ifikáló eszközök, Infulák.

reverendák,
ezimádak,

egyházi és társulati
lobogók,

szent szobrok,
csillárok, kelyhek,
Monstráncziák, stáció-
képek, oltárok,
urkoporsókat,
stb. stb.

Egyházi szer-, himző- és zászlógyárunkban és kath. könyvkereskedésünkben kaphatók bárki által hirdetett

iskolai tankönyvek, imakönyvek,

mindennemű tudományos és szépirodalmi munkák és tanszerek.

Miss. Romanumok,

Breviarumok,

Misemondó-ruhák.

Albák. Rochettok.

Reverendák.

Mennyezetek.

Szentségtartók.

Kelyhek.

Oltárlámpák.

Füstölők.

Gyertyatartók.

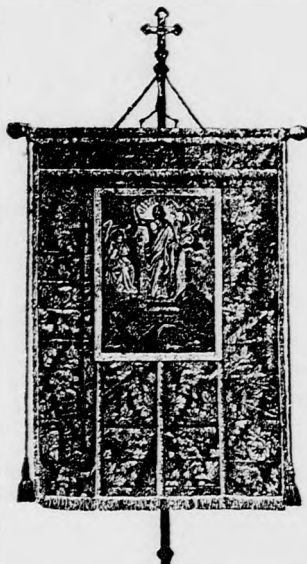
Olvások. Szenteltv'ztartók.

Szobrok fa vagy kőanyagból.

Olajnyomatu v. festési

szent, táj- és genre-képek

keretben vagy a nélkül.

Mindennemű

Templomi lobogók és társulati zászlók.

Harmonikumok részletfizetésre

Szüts és társa

Hatvani-utca (Dréher-pa'ota) 4
Bécsben Kärntnerring 6.

Bécsbe intézett levelekre magyarul válaszolunk. — Képes árjegyzéket bérmentve küldünk.

BUDAPEST,
IV., Egyetem-utca
1. szám.

KÚNDÁNNIEL

ajánlja a n. é. közönség becses figyelmébe gazdag berendezést

ANTIQUÁR-KÖNYVKERESKEDÉSÉT

melyben nagybecsű régi b művek, valamint a legújabb irodalmi kiadványok mindjárt megjelenésük után ign jutányos áron kaphatók

Magyar irodalmi művek leggazdagabb választéka.

Az akadémiai könyvkiadó vállalat összes kiadványai olesón megszerezhetők.

Folyóiratok és hirlapok legdúsabb raktára. **Könyvek és könyvtárak megvételnek.**

==== Könyvtárak és egyletek évi számlára vásárolhatnak. ====

Vidki megrendelések gyorsan és pontosan elintéztetnek. — *Részletes könyvjegyzék kizárólag ingyen és bérmentve küldeték.*

Pozdech József utóda
THURY JANOS ÉS FIA
 első magyar fuvó gyár
 harang- és érczöntőde
 harangfelszerelés

és nagy szerkovácsság.
 Budapest, külső vác i-ut 44.

Árjegyzékek és magyarázatok bérmentve.

Szigeti Lajos

szilj- és nyereg-gyártó,
BUDAPEST,

VIII. Múzeum-körut 10. sz.
 a legnagyobb választék katonatiszti
 nyergek és nyereg-szerekbe előírás
 szerint jutányos áron, ugyszinté ci-
 vil nyergek és kocsizó lószerszámok
 minden izlésnek megfelelő alakban
 és báran, ostorok, lovagló vesszők és
 botok, utazó bőrdökök, szerszám
 és lótszítító-eszközök. Képes ki-
 merítő árjegyzék külön katonai
 nyeregszerekről és külön civil
 urak részére.

Táncmulatság otthon,

könnyű szerrel, még kevésbe vagyonos családoknál is rendezhető. A legujabb mechanikai szalon-hangszer **Phönix**, mely egész zenekart pótol, kellemes hangja és erős zenéje folytán, családi estélyeknél, tánc zenére különösen alkalmas és valódi élvezetet nyújt. Ezen hangszerrel bárki, habár zenéhez semmi fogalma sincs, a legszebb dalokat, a legujabb táncdarabokat bírja játszani. Össze nem téveszthető az eddig ismert Ariston és más ilyenmű hangszerekkel melyeket zenetelenség és hang tekintetében a Phönix messze túlszárnyal. A Phönix érczből készített, elpusztíthatatlan kötákkal bír, melyek nem csak egyes részeket, hanem teljes zenedarabokat, egész keringőket és négyeseket képeznek. Válogatott zenedarabjai nagyon pontosan és eredetien vannak rendezve, melyek a legnagyobb igényeknek is megfelehetnek, sőt egyes dalokat, operarészleteket oly eredetiséggel ad vissza, mely mindenkit csodálatra ragad. A „Phönix” változatokkal játszható, ennél fogva táncdarabok erősebb hanggal, dalok halkabban, operák rezgő változattal játszhatók rajta. Ennél fogva a Phönix mindenütt kedveltséget vívott ki magának. A hangszer bővebb leírása képes hangszerkatalógusomban található. A megjelent zenedarabok jegyzéke kívánatra rendelkezésre áll.

Ez alkalommal van szerencsém ajánlani saját készítményű mindenféle néven nevezendő hangszerekből dusan felszerelt raktáromat. Mindennemű hangszert és zenélő művek javítása teljesít pontosan teljesítetik. Ócska hangszerek cserébe is elfogadtatnak.

Ujjonnan megjelent hangszer-árjegyzékem kívánatra ingyen, és bérmentve megküldetik. — Hermonikákról szóló képes árjegyzék külön kiadásban.

STERNBERG ÁRMIN hangszergyára
 főraktára: Bpsten, VII. Kerepesi-ut 36.
 sz. A „PHÖNIX” egyedüli főelárusítója.

Cs. kir. szab. specialista sérvkötőkben. Legujabb találmányu

Osztrák-magyar
 szabadalom.

Csász. és királyi

Belga királyi
 szabadalom.

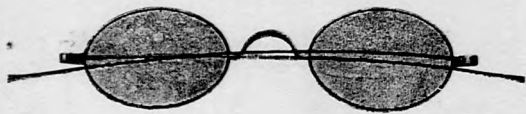
Egyoldali 6 frt. Kétoldali 12 frt.
 A patentirozott Keleti-féle sérvkötő a leg-
 híresebb orvosi tekintélyektől legjobbnak
 van elismerve. Bécsi orvosi szaklap, „Wiener
 Med Zeitung” nyilatkozata: „Keleti
 sérvkötője nem csuszik, pelottája teljesen
 idomítható és ennél fogva a legnagyobb sér-
 vet is teljesen benntartja.” — Készítetük
 legfinomabb angol acél rugóval. Keleti ru-
 ganyos (gummi) sérvkötői éjjel is viselhe-
 tők, egyoldali 5 frt, kétoldali 10 frt. Izza-
 dás elleni védővel és biztonsági övvel 1
 frittal drágább. Minden fajta egyéb sérvkö-
 tő, toll nélküli és finom acél rugós 2 frt
 50 krtól feljebb.

Suspensorium kötött 50 krtól 1 frt
 1.20—2.50-ig. Ábrák magyarázata: 1. Hát-
 egyenesítő 4 fttől 8 frtig. 2. Görcsér (gummi)
 3. Kézgyenesítő. 4. Műleges kéz. 5. Mű-
 láb (amputáltaknak). Megrendeléseket pon-
 tosan eszhözöl

KELETI J.

cs. kir. szabadalm. sérvkötő-gyáros
 Budapest, Koron-herceg-u. 17. (szervita tér)

Calderoni és Társa

mű- és tanszer-raktárban

Budapest, kis-híd-utca 8. sz. a.

kaphatók:

mennyiség'ani, természet'ani, iáttani, lég-tünetani, delejes, villanyos és vegytani

gépek és készülékek,

népiskolák és köztanodák

számára taneszközök.

Írásbeli megbízások legpontosabban eszközöltetnek.

Mindenemű igazítások a legjutányosabban és leggyorsabban teljesítetnek.

Árjegyzékek kívánatra bérmentesen küldetnek.

T. előfizetőink figyelmébe!

A világ legjobb szappana,
a dr. Gebhardt egyetemi tanár-féle javított zamatos gyógytani

növény-szappan drbja 35 kr.

eltávolít minden bőrküveget, folytonos használatnál viruló kinézést köcsönöz.

Müller J. L.-féle glicerin rózsaszappan, a legkitünőbb glicerinszappan legfinomabb rózsavilággal, darabja 35 kr., 3 darab 1 frt.; — ugyanaz rudban 30 kr., 3 rud 85 kr.

Müller J. féle valódi tojásolajszappan, különösen jó-tékonyan hat a bőrre, simítja, felfrisíti azt, drbja 15 kr. 3 drb. 40 kr.

Müller J. L.-féle szalycil-szájviz, az egyedüli szájviz, mely folytonos használatnál a fogak romlását meg-óvja, üvege 40 és 80 kr.

Müller J. L.-féle szalycil fogpor szalycil-szájvízzel használva nemcsak, hogy a fogakat hófehérre teszi, de egyszersmind a már létező fogbetegségek továbbterjedése ellen is megóvja, — doboza 60 kr.

Erika legfinomabb illatszer. 1.50., 2.50., 5 frt.

Ixia Lys, Bouquet elegant, Mimosa Karilpa, legfinomabb és legkedveltebb illatszerek, üvege 1 frt. 50 kr., és 5 frt.

Müller J. L. illatszer- és pipere-szappan-gyárosnál.

Budapest: Gyár: Rottenbiller-utca 32. sz.
Raktár: Koronaherczeg-utca 2.

A vidéken minden gyógytárban és ismertebb czégeknel.

Cs. kir. szabadalmazott

Chemiai-technikai laboratorium,
hektograf, gummiáru- és

kautschuk bélyegző-gyár

erőműtani- és véső műintézet

mindennemű irodai szükségletek gyára

Vegyész **TINTNER J. E.** mérnök

a felséges kir. család több tagjának, ugyszinté a legmagasabb bel- és külhoni hatóságok, előjáróságok, intézetek stb. szállítója.

Alapított 1850-ben.

Budapest, Kigyo-tér 2. szám.

Bécs, V., Krongasse 6, saját házában.

Máriaczei gyomorcsöppek.

Kitünő hatású szer a gyomor mi den betegségiben.

Védjegy

Fölülmulthatatlan étvágyhiány, gyomorgyöngeség, rossz illatu lélekzet, felfuvasodás, savanyu felbőffenés, kolika, gyomorhurut, gyomorégés, homok- és daraképződés, túlságos nyálkaképződés, sárgaság, undor és hányás, főfájás (ha a gyomortól ered), gyomorgöres, székszorulás a gyomornak ételekkel és italokkal való túlterhelése. giliszták, lép-, máj-, és aranyeres bántalmak eseteiben. —

Egy üvegcse ára használati utasítással együtt 40 kr., kettőspalacska 70 kr.

Központi szétküldés **Brády Károly** gyógyszerész által **Kremsierben** (Morvaország.)

Kaphatók

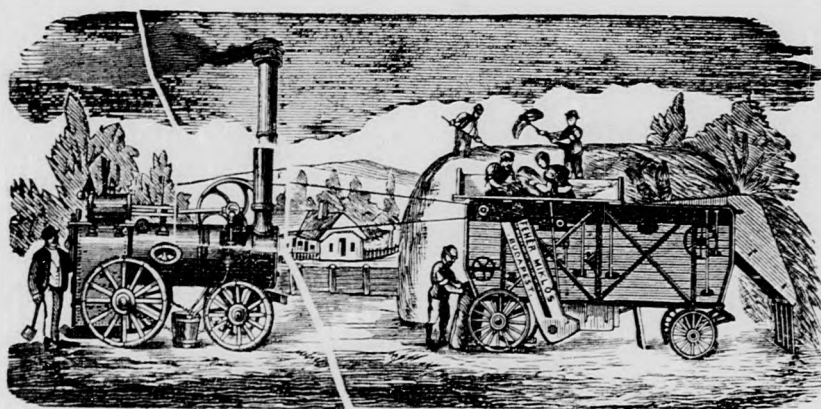
Török József gyógyszerertárban Budapest, király u. 12.

Óvás! A valódi máriaczei gyomorcsöppek sokféleképpen hamisítatnak és utánoztatnak. A valódiság jeléül minden palacska vörös; főnebbi védjeggyel ellátott csomagolásban legyen, s a szintén minden palacska mellékelt használati utasításon rajta kell hogy legyen, miszerint az Gusek Henrik nyomdájában, Kremsierben nyomtatott.

A magyar királyi államvasutak gépgyára

a legujabb szerkezetű és minden tekintetben felülmúlhatlan

gyakorlatilag legjobbaknak bizonyult

6, 8 és 10 lóerejű lokomobiljait

fa-, szén és szalmafűtésre,

valamint a magvesztésig teljes mellőzését eredményező szab. meghosszabbított rázóasztal-
tal és szab. sajtá szerűtörköstával ellátott

48, 54 és 60" széles vaskeretű gőz-cséplőgépeit,

mely ujtásokkal immár 450-nél több cséplőgép működik az országban fényes sikerrel,
továbbá

kitűnő szerkezetű **járgányos cséplőgarnitúráit,**
gabnatisztító rostáit, ekéit és mindennemű gaz-
dasági gépeit kedvező feltételek mellett ajánlja

FEHÉR MIKLÓS

a magyar királyi államvasutak gépgyárának vezérügynöke

Budapest, IX., Üllői-ut 25 szám „Köztelek.”

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

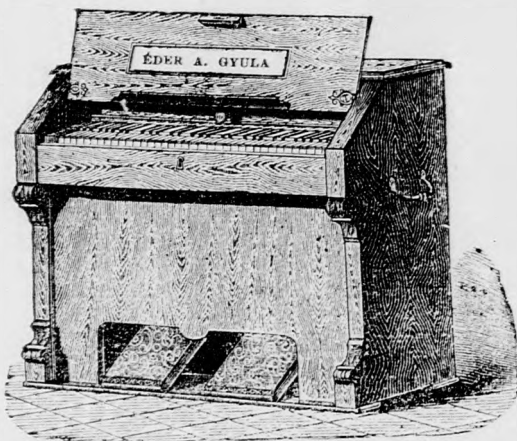
ÉDER ANTAL GYULA

orgona harmonium és zongora-gyáros és törv. esk. szakértő.

Budapest, IV. kerület, váczi-utcza 4. szám.

A főt lelkészek, t. tanító uraknak, községeknek, zeneintézeteknek, iskoláknak, dalgyuleteknek, kántoroknak és egyáltalában minden zenekedvelőnek ajánlom az általam készített

iskola- és templom-orgona-harmoniumot

a mellékelt rajz szerint, melyekből az országban már több ezer van használatban, s melyekről sok elismerő nyilatkozattal szolgálhatok.

Ezen orgona-harmoniumok szép és izlésteljes farukolatban vannak, a szállításra fogantyúkkal vannak ellátva, igen kevés helyet foglalnak el, könnyen szállíthatók, erőteljes s igen kellemes hanggal s különösen erős belszerkezettel bírnak, s hogy ezen orgona-harmoniumok a tanító urak és iskolák által is könnyen megszereshetők legyenek, az árakat a legjutányosabban, következőkép állapítottam meg:

1-ső számú 4 oktáv 1 változattal, Expressió (puhafa szekrényben) 80 frt.
1-ső A. sz. 4 " 1 " " (tölgyfa " 90 frt.
2-ik számú 4 1/2 " 1 " " (tölgyfa szekrényben 100 frt.
3-ik " 4 1/2 " 3 " Forte, Expressió, Forte 115 frt.
4-ik " 4 1/2 " 5 " Forte Sourdine, Express.-Tremblant, Forte 125 frt.

A nevezett árak készpénz fizetés mellett értendőek, azonban részletfizetésre is elárusítom, mely esetben az árak aránylag magasabbak. Minden hangszerért több évre írásbeli jótállás nyújtatik. Új és kijátszott bel- és külföldi zongorák, pianók és harmoniumokból szintén dus raktárt tartok s valamennyi hangszert, miután a leghíresebb 37 gyár raktárát bírom, további csupán gyári-raktárt és raktár-helyiséget tartok, s azonosul gyáros és kereskedő is vagyok, s a legkisebb húszszallal is beérem, jelentékenyen olcsóbbin adhatom el, mint az érintett helyeken. Minden bármi néven nevezendő zongora-, orgona- és harmoniumjavítások és hangolások, mint minden egyáltalában e szakba vágó munkák, mindenkor a legjutányosabban s legutányosabban eszközöltetnek. Kijátszott hangszerek becsorítottak vagy készpénzfizetés mellett átvétetnek. Megbizásokra mindenkor készséggel válaszoltatik.

Felette jutányos áron

kaphatók továbbá a következő háztartási cikkek:

Zárda szilvoriom. Nagyon régi és valódi szerémi **Zárda szilvoriomom** számos utánzata legjobban bizonyítja annak kiváló, eddig felül nem mult minőségét 1 frt. 20. 2 frt.

Valódi borovicska. 1 frt.

Valódi kölni-víz Johann Maria Farina, a valódi kölni-víz legrégebb készítője. 50 kr. 1 frt.

Fogtájas, ros szájcszag és a fogak tisztítására ajánlom dr. Hartung száj és fogvizét. 60 kr

Egészségi Closet-papíros. Olcsó és felette ajánlatos 1000 nagy lap 1 frt.

Mosdószappan. Glycerin fehér vagy sárga 1 doboz 12 nagy darab 2.— **Finom mandula-szappan.** 1 doboz, 12 nagy darab 2.— **Moschus-szappan.** 1 doboz, 3 nagy darab 1.— **Legfinomabb viola-szappan.** 1 doboz, 3 drb. 1.50 **Legfinomabb rózsaszappan.** 1 doboz, 3 drb. 1.50 **Legfinomabb napraforgó-szappan.** 1 doboz, 3 drb 1.— **Cocus-szappan.** 5 drbot tartalmazó 1/2 kil. csomag —.30 **Közönséges mosdószappan** Legjobb minőségű 1 kiló —.40.

Kénes gyufa. 100 csom. 60 kr. **Szalonygyufa** 100 csom. 65 kr. **Svéd-gyufa** 500 skat. 4 frt. **Legfin. rózsaszínű szalonygyufa** 100 skat. 1 frt 20. **Kis szalonygyufa** 100 skat. 1 frt **Viasz-gyufa** 1 tucat dobozzal 30 kr.

Valódi svéd zsír fénymáz a legjobb az eddig előállított fénymázak között, használatnál sok vízzel hígítva s a bőrre kenve gyorsan a legszebb és legtartósabb fényt idéz elő. 10 skatulya 1 frt.

Zacherl valódi perzsa rovarpora. Minden rovarnak, mint balhának, poloskának, sváb és orosz bogárnak, legyeknek, molyoknak, hangyáknak kiirtására. 1 kis csomag 20 kr. egy köz. cs 35, és nagy üveggel 1 frt.

Szoba- vagy virág-füst poralakban 1 levél 10 kr. 1 doboz 20 kr. 1 csom. 50 kr.

Angol padlólack. (Alap és fénymáz egyszerre) Gyorsan szárad, mindennemű padlóra, egyszerre színt és fényt tartalmaz. Mindenki alkalmazhatja szakértelem nélkül, tehát nem kell szakmunkás. — A padlófényezéshez kizárólag ezen lackot ajánlom, mely 3 színben és pedig világos, közép és sötétsárga színben kapható. Kívánatra színmintát is küldök, 1 eredeti palack, körülbelül 1 kiló frt 1.50. Egy eredeti palackkal rendszeren 7-8 négyszögmetert lehet bevonni, tehát 1 szobához 2-3 üveg szükséges.

Ferencz-pálinka. (Jótállás a valódiságért) Sóval és anélkül, mint gyógyszer feltalálva Lee William angol által, különösen ajánlva rheumatikus bajok fej- és fülfájás, szemgyulladás ellen stb valamint fogtisztító és conserváló szerül. 1/2 literes üvegben frt —.80

Fogak és fogsorok

u. m. kauesuk, vulcanit, celluloid és aranyba foglalt, amerikai zománccfogakat készít oleso áron kezesség mellett

DICK B. Budapest, VII., kerepesi-ut 12.

A legjobb és legerészségesebb

üditő-ital,

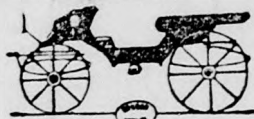
amely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, cognackal vagy növényi szörpökkel vegyítve kitűnő ízű vegyületet ad: a

MATTONI-FELE

GISSHÜBLER

legfinizáltabb övényes
SÁVANYU-KUT

hűtja a szomjat, hűsít és felfrísít egyaránt. A legjobb szer a nyári hőség tikkasztó hatása ellen.

Bogdán József

kocsigyáros

ajánlja több százra menő legújabb divatu kocsijait, úgy kész halottas kocsijait a legkedvezőbb feltételek mellett, még részletfizetésre is.
Gyár: Budapest, IX., Páva-utca 10—12
Raktárak: IX., Páva-utca 7. sz. és Múzeum-körút 10 és 19. szám.

Bódog testvér,

a ker. iskola-testvérek bécsi titkára, felkéri a t. olvasókat, ha valaki neki elhasznált bélyegeket küldhet, köszönettel fogja venni. Ő ugyanis az osztrák-magyar monarchia keresztény tanítói képzésére alakult társulat (Bold. de la Salle műve) érdekében gyűjti azokat. Az ekként közreműködő tagok ezzel látszólag csekély, de mégis nagy szolgálatauk által Isten dicsőségére a jó tanítók kiképzésében nem kis segílyt nyújtanak. — A jó Isten egy ital vizet is bőségesen fog megjutalmazni és sok kicsi sokra megy.

(Cím: BÉCS, IX. kerület, Waisenhaus-utca 5. szám Cs. kir. árvaház.)

T. olvasóink becses figyelmébe!

Nagy és olcsó

BUTOR-ELADÁS

jótállás mellett!

2 drb. szekrény (fényezett)	28	frt.
2 " " ágy	24	"
1 " mosdó	12	"
1 " éjjeli szekrény (fényezett)	6	"
1 " íróasztal	15	"
1 " pamlag, és 6 szék ripsz v. jutta	50	"
1 " pamlag, 6 drb zsöllye krepp v. jutta	68	"
1 " pamlag, 6 drb zsöllye selyem	100	"
1 " ottomán (krepp vagy jutta)	28	"
1 " diván (krepp vagy jutta)	25	"

Dósa Kálmán

fővárosi asztalos és kárpitobutortelep

BUDAPESTEN,

V. ker. Erzsébettér 19. sz. I. em.

Árjegyzéket bérmentesen küldök, nemkülönben levélbeli megkeresésre azonnal válaszolok.

Üvegfestészeti mű-intézet.

Ligeti és Radó

Budapest IV., Papnövelde-utca 6

Mindenféle mű-üvegfestmények templomok számára, mint: szőnyeg és mozaik ablakok, képesjelenetekkel, vagy anélkül.

Architectur és figurális ablakok

historiai jelenetekkel, modern, antik s minden létező egyházi styl szerint, kezesség és jótállás mellett készíttetnek és pedig úgy, hogy a megrendelő személyesen is meggyőződhetik a magunk által készített munkálatokról.

Festett salcn ablakok

figurális képekkel és családi címerekkel. Lépcsőház-ablakok mindenféle kivitelben. Régi üvegfestmények restaurálása és imitálása, valamint égethető festmények és tárgyak égetésre elvállaltatnak.

Részle fizetéseket is elfogadunk.

A munkadíj, a kivitel minősége szerint □ m. kint 8—100 frtig változik, a berakást is beleértve. Tervrajzokat és költségvetést postafordultával küldünk. Az árak utáni tudakozódás alkalmával nagyon kívánatos, hogy a festéssel ellátandó ü. magassága és szélessége közöltessék.

WATERBURY-

Remontoir zsebóra á 650, Remontoir chronom. á 925.

Ébresztő-órák különféle árban.

A világ legjobb órái.

Tokjaik, alany-ezüstből, mindig fehérek maradnak; járásuk pontos, szerkezetük tartós, külsejük csinos.

3 évi kezességgel adatnak el

a magyarországi főraktár és javítóműhely által

HOTTELMANN A. Budapesten

főraktár: | fióküzlet:

V., váci-körut 28/I. szám a. | IV., koronaherczeg-utca 5.

Nagy választékos raktár japán és china-árakban.

Kitünő tea.

M. é. október 11-én a t. Uraságod által nékem küldött „Waterburi remontoir-zseborával“ igen megvagyok elégedve, miért is ezennel hálás köszönetemet kifejezni szerencsém van. Teljes tisztelettel maradván t. Uraságod alázatos szolgálója **Juhász Pál** földbirtokos Tardoskud, 1888 jul. 29. én.

GRÜNBAUM ARMIN

könyvkereskedése, papír-, író- és rajzszerék gyári raktára
Budapest, Muzeum-körut 15.

Az iskola év kezdetén bátorkodom **könyvkereskedésem**et, papír-, író-, iskolai szerek, tan-szerék és térképek, valamint mindennemű **iskolai könyvek** beszerzésére lelkiismeretes és gyors kiszolgálására felajánlani.

Rendkívül kiterjedt készletem lehetővé teszi a megrendeléseket beérkeztek után azonnal elintézni; és így nagyra becsült vevőim a reklamá-lás és várakozás kellemetlenségeitől meg van-nak kímélve.

Csupán nagyra-becsült vevőim kényelmére rendeztem be papír és mindennemű írószerekből gyári raktárt, mivel így a kettős és drága posta-bért meglehetősen takarítani. Azon t. vevőimnek kik minden könyvszükségleteiket nálam fedez-zik, a papír áruknál oly engedményt nyújtok, hogy elárúsítással járó fáradságukat dusásan kárpótolja.

Nagyobb rendeléseknél szegény tanulók szá-mára **ingyen** küldök könyveket és írószereket.

Azonkívül bárhol és bárki által ajánlott könyvek és zeneművek eredeti áron nálam is kaphatók. Csomagolási díjat nem számítok fel.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Az uzsorás áldozata.

Társadalmi beszély. J. Bernhard nyomán németből dr. Komlóssy Ferencz

8-rét. XI + 174 lap.ára 60 kr.

Ifj. NAGEL OTTO

könyvkereskedése **Budapesten, Muzeum-körut**, a nemzeti színház bérházában.

Bevezetésre ajánlatos népisk. tankönyvek:

Médszeres tornatanítás. Népiskolai tornagyakorlatok írták HORVATH F. és JUHÁSZ Gy. Ára 40 kr.

Népiskolai földrajz Irta: BARNA J. fővárosi tanító, I. rész a népiskolák IV. osztálya számára. Kemény kötésben ára 20 kr.

Népiskolai földrajz, Irta: BARNA J. főv. tanító II. rész a népisk. V. oszt. számára. Kemény köt. ára 20 kr.

Népiskolai földrajz. Irta: BARNA J. fővárosi tanító, III. rész a népiskolák VI. osztálya számára. Kemény kötésben ára 20 kr.

Magyarország története párhuzamosan **alkörményünk vázlatával** és a főbb világtémények függelékével az újabb miniszteri tanterv alapján, írta BARNA J. főv. tanító Harmadik kiadás. Kemény köt. 30 kr.

Népiskolai számtan. I. rész, a népiskolák II. osztálya számára írták VIRÁG JÓZSEF és WALTER K. fővárosi tanítók Kemény kötésben ára 15 kr.

Népiskolai számtan II. rész, a népiskolák III. osztálya számára, írták VIRÁG J. és WALTER K. főv. tanítók Kemény kötésben ára 20 kr.

Népiskolai számtan. III. rész, a népiskolák IV. osztálya számára, írták VIRÁG J. és WALTER K. főv. tanítók. Kemény kötésben ára 20 kr.

Népiskolai számtan IV. rész a népisk. V. és VI. osztály számára. Írták VIRÁG J. és WALTER K. fővárosi tanítók. Kemény kötésben ára 40 kr.

Az egyenletek megfejtése népszerű modorban. — Irta SCHWARZ M. állami tanító, a népiskolák V., VI. osztályai és polgári iskolák számára 40 kr.

Német nyelven:

Leifäden zum richtigen Denken, Sprechen und Schreiben írta FLESCHE M. fővárosi tanító, I. Theil, für die unteren Jahrgänge der Volksschule. Második kiadás. Kemény kötésben ára 30 kr.

Leifäden zum richtigen Denken, Sprechen und Schreiben, írta FLESCHE M. főv. tanító, II. Theil, für die oberen Jahrgänge der Volksschule. Kemény kötésben ára 30 kr.

Az itt elősoroltakon kívül **valamennyi** iskola és más könyv általam jutányos áron beszerzhető. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

Kimerítő könyvjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.